

1 Tesalonaika

Rau Yo Paulu Iwode Pang Di

Tesalonaika I, In Atu Ki

¹ Au Paulu aye Silas inbe Timoti amyawar lo ponana kiam pang ang di tooltool yo kagaua ye bareme ke Yesu a kanepe ye malala mai Tesalonaika nga. Ang ngan di tooltool ke Tamada Maro iye Tool Mai kiidi yo Yesu Kirisi i. Nen le ampatarau pang Maro bet lono pang a iyei dada dook mata pang, inbe ikaua lo silene ki pang.

*Paulu Lon Ponana
Ye Yo Di Tesalonaika Titara Lodi Medana Pang
Kirisi Nga*

² Am nga, ye ke kanakana ngan amwete lo ponana kiam pang Maro yang le imot. Inbe ye kene yo bet ampatarau ye in nga, ngan ole amtarang kalo ye pataraungu kiam lapau.

³ Le ye kene yo bet ampatarau pang Tamada Maro yang nga, ngan ole lomam tutang ye dada dook mata yo katoo i. Ngan ang ngan katara lomu medana pang Maro le kayei urata yo ki nga, inbe lomu pang di diemu kapala mai san nen le kalon di. Inbe ang ngan katar matamu ye Tool Mai Yesu Kirisi, inbe kanamu bet imulu a isi, ngan la le kakodo le kamede, inbe kayei urata yo ki nga.

⁴ Nen le ang di diemam nga, Maro lono pang mai san, inbe am nga lomam galanga nen, ye taunu la ipootang panga i.

⁵ Le amwete pang nen, yesoo ye bingi dook mata tani yo amweteweta pang i, in mala pombe pang yang dawa ben betanga sorok ngan tiap, bong ipa ye gurana ke Maro Amunu Silene. Inbe am nga amtara lomam le imede nen bet bingi dook mata tani yo amweteweta pang i, in moolmool le imot. Le dada kiam yo amyeyi a amlonang ye nga, ngan kakamata a lomu galanga ye oo.

⁶ Inbe lomam galanga lapau nen, bet Maro ipootang panga, yesoo ang ngan lomu ponana bet kakap betanga yo kiam nga. Le moolmool, urata moonoo dook tiap alunu la pombe pang yang nga, bong Maro Amunu Silene ilonang le lomu dook mata bet kasolo. Le dada tani yo kayeyi nen i, in katoo am amyeyi Tool Mai ye dada kiam yo amyeyi nga lapau.

⁷ Ngan dada dook mata tani yo kayeyi i, in di tooltool le imot yo titara lodi medana pang Kirisi a tinepe ye tana mai Masedonia le Akaia nga, ngan tilongo gasanga ki. Nen le ang ngan kapitnaia dada dook mata pang di a bet titoo lapau.

⁸ Le betanga ke Tool Mai in ipa yang a idada a ila dawa ben tauru yo tamaii ngan itang a kalngana ipa le ila ni mooloo mata i. Ngan nen le betanga tani in ila iken ye tana ke Masedonia le Akaia leu tiap, bong ye malala tina le imot nga, ngan tilongo bingi kiang ye yo katara lomu medana pang Maro nga. Nen le am nga taukamam urata yo bet amwete pang di ye mulu nga.

⁹ Bong di tooltool tapdi tiwete pam ye kene yo ammala yang nga, ngan kakau am a kayeyi dada dook mata pam nga. Inbe tiwete pam nen lapau bet ang ngan kawala murimu pang di maro yo kai

padodo nga, inbe kaportak lomu pang ye Maro moolmool yo inepe nen le taukan motingi i.

¹⁰ Inbe tigasa pam ye yo kanama Maro Natunu yo bet ipa ye malala ke Maro a isi i. In Natunu tani yo mugu ngan imata, motong ipamaditi mulu ye ni ke matenge i. Ye in Yesu, inbe ye la bet ikau idi a ipamulidi ye kate malmal ke Maro yo bet pang dama ni ngan pombe i.

2

Paulu Iwete Ye Urata Ki Yo Iyei Tesalonaika Nga

¹ Ang di diemam nga, ang tapmu ngan lomu galanga ye urata kiam yo amyei ye kene yo mala amyang tanepe ye in nga, ngan le itar kanono dook mata.

² Inbe lomu galanga nen, ye kene yo ammala yang tiao, bong amnepe Pilipai go nga, ngan tipammoo am ye betanga dook tiap, inbe tigarung tinimam a amsolo urata moonoo masngana mai san. Bong ye kene yo ammala pombe pang yang ye in nga, ngan Maro kiidi tani in ipamede lomam le amraua pang di tooltool alunu yo tiyei ben di koi kiam, ngan tiap. Bong amkodo le ammede, inbe amwetewete pang ye bingi dook mata ke Maro.

³ Nen le ye kene yo amwetewete pang bet katara lomu medana pang Yesu ye in nga, ngan amwete googoomam ye betanga sa, inbe amyei toko dada yo dook tiap ngan sa, inbe amkappe bet amkaua llungunu yang ye so sa, ngan tiap.

⁴ Bong Maro itou am oo, motong la ye ye taunu lono ngan ikaua urata i pam bet nen a amraia bingi dook mata ki pang di tooltool. Nen le am nga amyeie urata tani i, a bet nen ngan di tooltool

ole lodi ponana a tiyitmak emam ye, ngan tiap. Bong amyeie urata tani a bet nen ngan Maro ole lon ponana ye, yesoo ye in tool tani yo ikamata lomam i.

⁵ Ang ngan lomu galanga yam dook nen, am-mala pang yang ngan koomam paweserai ang, inbe matamam gorengana ye so kiang sa la le amwete betanga dook mata pang nen nga, ngan tiap. Ngan Maro lon galanga nen bet dada yo amyei ngan dook mata le imot.

⁶ Inbe am nga amyei urata nen a bet nen ngan kayitmak emam, too di tooltool kapala tiyitmak emam ye, ngan tiap.

Le moolmool, am nga amyei aposol ke Kirisi, le kumata lomam bet amwete pang ye so sa bet kalonam ye nga, ngan dook mata.

⁷ Bong ye kene yo amyang tanepe ye in nga, ngan am nga lomam iken silene pang, inbe amyei dada dook mata pang dawa ben kase maitiap yo tinana ipayinu i.

⁸ Inbe am nga lomam pang mai san, ngan la le lomam ponana bet amkaua bingi dook mata ke Maro pang. Inbe am nga lapau amkaratam le lomam atu bet amrai tinimam bet nen a amlonang, yesoo ang ngan kayei dawa ben ang ngan di tooltool kiam moolmool.

⁹ Le ang di diemam nga, lomu tut ye urata mai yo amyei ye bemam ye kene yo amyang tanepe, inbe amwetewete pang ye bingi dook mata ye i. Ngan amyei urata mai san ye ke le bong a bet nen ngan kalon sorok am ye kaningi le so be.

¹⁰ Ang ngan kakamata dada kiam yo amyei pang ang di tooltool yo katara lomu medana pang

Kirisi, ngan oo. Inbe Maro lapau, ye ikata suanga yam ye dada kiam tani. Ngan amtoo dada dook mata noonoonoo yo ke Maro nga, inbe amnepe le taukamam busunu ye matana ben di tooltool ki yo ipootoo di panga ye taunu nga.

¹¹ Le ang ngan lomu galanga nen, amyei ang dook mata dawa ben kase maitiap yo tamana iyei dada dook mata panga i.

¹² Ngan nen le am nga amkap betanga dook mata pang ke bet ampamede lomu ye, inbe ampamadit lomu a bet nen ngan kakodo le kamede inbe kasolo urata moonoo yo bet pombe pang yang nga. Inbe amwete pang le koomam mede, a bet nen ngan kattoo dada dook mata yo Maro lono bet kattoo nga. Ngan ye in ikiu ang bet lo kagaua ye di tooltool yo matan kala di nga, a bet nen ngan kanepede dook mata ye lulngana.

*Di Tesalonaika Tisolo Urata Moonoo Dawa Ben Di Diedi
Yo Tinepe Yudia Nga*

¹³ Kanakana ngan amwete lo ponana kiam pang Maro ye so san mulu lapau. In nen, ye kene yo kakaua betanga ke Maro yo amwete pang ye in nga, ngan le kakauu dawa ben betanga ke di tooltool nga tiap, bong kakauu dawa ben betanga moolmool ke Maro. Ngan betanga ki tani in ikaua urata le imede ye ang di tooltool yo katara lomu medana pang Kirisi nga, ngan lomu.

¹⁴ Le ang di diemam nga, urata moonoo yo pombe pang yang nga, ngan dawa ben yo pombe pang ye di tooltool ke Yudia yo titara lodi medana pang Yesu Kirisi a tigaua ye bareme ke Maro nga. Le ang ngan kakaua urata moonoo masngana

ye di Tesalonaika dawa ben di tooltool ke Maro yo tinepe Yudia nga, ngan tikaua urata moonoo masngana nen ye di diedi yo Yuda ngan bedi nga.

¹⁵ Ngan di Yuda tina, ngan la tiwete a tiraumata Tool Mai Yesu, inbe di tapdi tiraumata di Maro koonoo a timmata, inbe di ngan la tingangam lapau nga. Inbe di ngan tiwala muridi pang dada dook mata ke Maro yo lono panga nga, inbe tikadon di tooltool nga le imot.

¹⁶ Nen le di ngan tikapge bet tiwonokala dada yam, a bet nen ngan amwetewete betanga ke Maro pang di tooltool yo tipa ye rara kidi Yuda tiap, ngan be. Yesoo bong lodi nen, bet nen a Maro ikap di tooltool tina ngan a ipamulu di be. Le dada dook tiap ke sennene yo kanakana ngan tiyei nga, ngan iloko lo sennene kidi kapala yo mugu ngan tiyei ngan pono, nen le sennene kidi alunu le alunu san. Ngan nen le kate malmal ke Maro la si iken ye di koot i.

Paulu Lono Bet Le La Ikamata Di Tesalonaika Mulu

¹⁷ Ang di diemam nga, ye kene yo di tooltool tingangam a amgegang ye lal modono kasin leu nga, ngan le amkamata matamu mulu pitiap, bong ye lomam nga, ngan iken yang. Ngan nen le lomam mai san bet le mala amkamatang pa mulu. Le amkaua urata mai ye serenge dada yo bet ammulu a ammala pang yang ye i.

¹⁸ Moolmool, am nga lomam bet ammulu a ammala pang yang, ngan nen le au tauk Paulu i, kanakana ngan akaua urata mai san ye serenge dada sa yo bet amala ye i, bong Satan iyakala dada kiam yo bet ammala pang yang ye i.

¹⁹ Kakamata, ye kene yo Tool Mai kiidi Yesu Kirisi bet imulu a isi a takodo dama ki ye in nga, ngan ole lomam ponana ye soo so? Inbe Maro ole iyitmak emam ye soo so? Inbe ye lal tani nga, ngan ole amtar matamam pang Maro ye soo balingi bet amkauu ye urata kootoonoo kiam i? So tani in la ang ngan.

²⁰ Le moolmool, ye punu yo bet lomam ponana inbe Maro iyitmak emam ye i, in ye ang tina ngan.

3

Paulu Iwanga Timoti Bet La Ipamede Di Tesalonaika

¹ Am nga lomam madoko yang mai san, motong la lomam kua urata nen, o ke bet amnam mulu tiap. Le nga amkarata betanga bet ole am leu la amnepe Aten nga,

² inbe amwanga Timoti la bet imala pang yang i. Ngan Timoti tani, in ede atu yo itara lono medana pang Yesu, inbe amye amgawa ye urata ke Maro i. Inbe ye in ilonam bet iwetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ke Kirisi. Le ye la amwanga bet mala ilonang, inbe ipamede lomu le imede i.

³ Ole nen ngan urata moonoo masngana yo dookoot kasola i, in ole iyei ang le lomu kap gogo dada matana matana ye. Bong ang ngan lomu galanga nen, idi nga Maro ipootidi bet tasolo urata moonoo masngana tina yo nen nga.

⁴ Le moolmool, ye kene yo amyang tanepe ye in nga, ngan amwete pang nen, bet ole urata dook tiap matana matana la bet pompombe pang yidi nga. Le lomu galanga nen, lal tani yo amwetewete pang ye i, in pombe oo.

⁵ Ngan nen le anam tiap. Bong awanga Timoti a imala, a bet nen ngan man lok galanga ye lomu medana yo kataru pang Yesu i, in ye la kakodo le kamede ye go i, too tiap. Yesoo au i atattadai yang mai san ye tool dook tiap ke touanga bet man itou ang nga, ngan ole kawala murimu pang Kirisi, le urata yo amyeyi pang nga, ngan ole ilene sorok.

*Timoti Imulu Man Ikaua Bingi Pang Paulu,
Le Paulu Lon Ponana*

⁶ Bong dookoot nga Timoti tani in imulu a iman pang yam nga, ngan man ikaua bingi dook mata pam bet kakodo le kamede ye lomu medana yo kataru pang Yesu inbe lomu pang di tooltool mai san nga. Inbe iwete pam bet kanakana ngan lomu tutam, inbe lomu bet le kakamatam, dawa ben am lapau, lomam bet le akamatang pa nga.

⁷⁻⁸ Le ang di diemam nga, moolmool, di tooltool tigarungam ye yo amtoo Kirisi nga, inbe amsolo urata moonoo masngana alunu lapau. Bong amlongo bingi kiang ye kakodo le kamede ye lomu medana yo kataru pang Yesu koot i, ngan nen le ipamede lomam le dookoot nga nepongo kiam dook mata san.

⁹ Nen le am nga lomam ponana mai san pang Maro yang. Le ye kene ye amgaua ye Maro matana inbe ampatarau ye in nga, ngan amwete lo ponana kiam pang Maro yang le ikenen leu. Bong amsere betanga yo bet amwete lo ponana kiam panga ye, ngan le lo ipa dook mata ye lo ponana yo Maro ikauu pam i.

¹⁰ Le ye ke le bong tina yo kanakana nga, ngan ampatarau pang Maro le guramam, a bet nen ngan imalum pam bet mala amkamatang mulu, a

bet lomu medana yo kataru in mai tiap nga, ngan ole ampamede lomu le imede dook.

Paulu Ipatarau Bet Maro Ikauu Le La Ikamata Di Tesalonaika

¹¹ Le dookoot nga ampatarau pang Tamada Maro iye Yesu yo Tool Mai kiidi i, bet yeru tika-rata dada pam le ammala a bet nen ngan mala amka-matang mulu.

¹² Inbe ampatarau nen, bet Tool Mai iyeie dada yo ke bet lomu pang di diemu ye mai san i, in le ipon yang, a bet nen ngan ang atu atu lomu mai san pang di tooltool ke Maro, inbe pang di tooltool kapala lapau, dawa ben tina am nga lomam pang mai san nga.

¹³ Ngan ampatarau nen a bet nen ngan Tool Mai ipamede lomu, le ye lal yo bet iye di tooltool yo ipootoo di panga, ngan timulu a tisi ye in nga, ngan ole Tamada Maro ikamatang ben ang ngan kanepe le dawa ben di tooltool ki yo ipootoo di panga ye taunu nga, inbe taukamu busunu ye matana.

4

Nepongo Yo Maro Lono Panga I

¹ Ang di diemam nga, am nga amwete pang ye dada dook mata yo Maro lono bet katoos ngan oo. Le moolmool, ang ngan katoos dada dook mata tina ngan. Bong dookoot nga, amwete le koomam mede pang ye Tool Mai Yesu ene nen, bet kanepe ngan katoos dada tani in le ikenen leu.

² Ang ngan lomu galanga ye betanga tina le imot yo amwete pang ye Tool Mai Yesu ene ngan oo.

³ Ngan Maro lono nen, bet kanepene ben di tooltool yo ipootoo di panga ye taunu nga, inbe kasur dada dook tiap tina yo ke geingi bauk nga.

⁴ Inbe ang atu atu kakap tutang dook leu a bet nen ngan kanepene le taukamu busunu ben di tooltool yo Maro ipootoo di panga ye taunu nga, inbe di tooltool ole tikamatang ben dada kiang yo kayei nga, ngan dook mata ye matadi.

⁵ Nen le ken katoo di tooltool gok yo tinidi iyolo di bet la tiyei dada dook tiap matana matana ke bauk, ngan be. Di ngan lodi galanga ye Maro tiap.

⁶ Ngan nen le ken kayei dada dook tiap pang di diede kapala yo titara lodi medana pang Yesu nga, inbe kakaua llungunu ye di a kayei dada yo nen ngan pang di rimadi be. Mugu ngan amwete betanga medana pang nen, bet di tooltool yo tiyei dada nen nga, ngan ole Tool Mai iyemenai di le imot.

⁷ Ngan ole iyei nen, yesoo Maro ikiu idi bet man tatoo dada yo giri leu ye matana ngan tiap, bong ikiu idi bet man tanepe le taukada busunu ben di tooltool yo ipootoo di panga ye taunu nga.

⁸ Ngan nanga, kumata tooltool bet lono pang betanga tina ngan tiap le iwala murini panga nga, ngan iwala murini pang betanga ke di tooltool tiap, bong iwala murini pang betanga ke Maro yo ikaua Amunu Silene pang i.

⁹ Am nga taukamam betanga bet amwode pang ye dada yo bet lomu pang di diemu ye mai san i. Yesoo, dada yo ngan Maro ipatomonai ang ye oo.

¹⁰ Moolmool, ang ngan lomu mai san pang di tooltool yo titara lodi medana pang Yesu a tinepe ye malala tina yo iken ye tana mai Masedonia

ngan oo. Bong ang di diemam nga, am nga lomam bet ampamadit lomu mulu a bet nen ngan lomu pang di diemu mai le mai san.

¹¹ Nen le ken kakapege bet kagarung burungu le urata ke di diemu be. Bong dook mata ngan nen, kanepe moonoombe, inbe kayei urata kiang tapmu ye bemu dawa ben mugu ngan amwete pang nga.

¹² Kumata le bet kayei nen nga, ngan o ke bet matamu saraia tool atu sa bet ilonang ye so yo kamaka ye, ngan tiap. Inbe di tooltool yo titara lodi medana pang Kirisi tiao nga, ngan ole lodi ponana ye dada kiang yo kayeii i.

Tool Mai Ole Imulu A Isi Ikau Idi

¹³ Ang di diemam nga, am nga lomam bet lomu galanga dook ye soo so yo bet pombe pang ye di tooltool yo titara lodi medana a timmata koot nga. Ole nen ngan lomu madoko mata dawa ben di tooltool kapala yo titara lodi medana pang Maro tiap nga. Ngan di ngan titar matadi pang Maro inbe tinamu bet iyeie dada dook mata sa pang di ngan tiap, le lodi madoko mai san.

¹⁴ Bong idi nga tatara lodo medana nen, bet Yesu imata, motong la imadit mulu ye ni ke matenge nga. Ngan nen le idi nga tatara lodo medana lapau nen, bet Maro ole ipamadit di tooltool ke Kirisi yo timmata koot nga, a timadit mulu le lo tiye Yesu tinepe.

¹⁵ Nen le am nga amwete pang ye betanga yo Tool Mai ye taunu ipatomonai am ye nga. Ngan nen, ye kene yo Tool Mai tani bet imulu a isi ye in nga, ngan idi tooltool yo tanepe matada rrene

go nga, ngan o ke bet tamugu pang di tooltool yo timatamata koot, ngan tiap.

¹⁶ Bong ole Tool Mai iwete le kalngana mai, inbe bangabangana ke Maro yo imugu pang di diene kapala i, in ole koonoo le mai, inbe tauru ke Maro ole itang. Ngan la bet Tool Mai tani igege malala ke Maro a isi, inbe di tooltool yo titara lodi medana pang Yesu a timmata koot nga, ngan ole di la bet timadit mugu ye ni ke matenge nga.

¹⁷ Lo ngan bet idi tooltool yo tatara lodo medana a tanepe matada rrene go nga, ngan ole taye di tooltool tina ngan tagaua a tapa ye eng tene a talo pang ete a lo taye Tool Mai tani in tagaua nango la lang katene ngo. Inbe ole taye tanepe ye ke tina yo kanakana nga le imot.

¹⁸ Nen le ang ngan kawete betanga tani i pang di tooltool kapala ke Maro nga, a bet nen ngan kapamede lodi ye.

5

Tanepe A Tanam Ye Lal Yo Bet Tool Mai Imulu A Isi Ye I

¹ Ang di diemam nga, ngan o ke bet amwodo kamu betanga sa ilo ye rau a amwete pang ye soo ke, too lal, nangai yo bet so tina ngan pombe ye i, in tiap.

² Yesoo, ang ngan lomu galanga nen bet lal yo bet Tool Mai isi ye i, in ole pombe pang yidi dawa ben tool ke pinnau yo iyei urata ki bong, le ke bet lomu galanga ye lal yo bet pombe pang yang ye i, in tiap.

³ Ngan ye kene tani, in ole di tooltool tiyei ne, “Aa, dookoot nga tanepe ye lo silene, le ke bet

lod madoko ye so sa yo bet igarungidi ngan tiap.” Bong ole palbe leu inbe so tina yo bet igarung di i, in ole pombe pang ye di dawa ben masngana mai yo pombe pang ye garup yo bet ipasui i. Ngan di tooltool tina ngan ole taukadi ni yo bet tikoo pang ye i.

⁴ Bong ang di diemam nga, ang ngan kanepes ye ni todo lono tiap le lomu galanga ye soo so yo bet pombe i. Nen le lal tani ke bet ipatakras ang dawa ben tool ke pinnau yo iyesi urata ki sollono i, in tiap.

⁵ Ang ngan ben di tooltool ke bong yo tinepe todo lono ngan tiap, bong idi nga tooltool ke kemai yo tanepe ye ni galangana nga.

⁶ Nen le ken tayeis ben di tooltool kapala yo tiken mata ngan be, bong dook mata bet matada nga irere go, inbe takap tutidis dook ye dada kiidi yo bet tayeis nga.

⁷ Kakamata, di tooltool yo tiken mata nga, ngan bong ngan ole tiken mata. Inbe di tooltool yo bet tiyin ran medana a kutodi moo ye nga, ngan bong ngan ole tiyin ran medana tina.

⁸ Bong idi nga di tooltool ke kemai yo tanepe ye ni galangana nga. Le bet nen ngan takap tutidis dook ye dada kiidi yo bet tayeis nga, inbe tatara lodo medana pang Maro le ikenen leu, inbe tatoo dada dook mata yo bet lodo pang di diede ye mai san i. Kumata le bet tayeis nen nga, ngan ben tatara sousoungu medana ke patokongo a tayakala kat-ede ye. Inbe tatar matada pang Maro a tanamu bet ikau idi a ipamulidis ye so dook tiap yo bet igarungidi i. Ngan kumata le bet tayeis nen nga, ngan dawa ben tatara loningi ke kutodo yo tataru bet iwonokala kutodo ye patokongo i.

⁹ Yesoo, idi nga Maro ipootidi bet tasolo kate malmal ki tiap, bong ipootidi bet ikau idi a ipamulidi ye so dook tiap yo bet igarungidi i. Ngan Tool Mai kiidi Yesu Kirisi in ye la dada yo bet ipamulidi ye i.

¹⁰ Ye in imata bet nen a ikau idi a taye tanepe gaongo. Nen le kumata bet idi nga tanepe magurede go, too tammata koot nga, bong ole taye tanepe gaongo leu.

¹¹ Ngan nen le ang atu atu kakap betanga dook pang di tooltool kapala ke Maro a bet nen ngan kapamede lodi ye, ben tina yo dookoot ngan kayei nga.

*Paulu Iwete Le Koonoo Mede Ye Betanga
Pang Di Tooltool Ke Kirisi*

¹² Ang di diemam nga, dookoot nga amtorang bet kanepe le karua pang di tooltool yo tikaua urata mai bet tilonang ye nga. Di ngan, Tool Mai la itar di bet tiyei kuto maimai pang a bet nen ngan tiwete betanga pang bet tipadunang ye dada yo dook mata nga.

¹³ Le kakamata di ben edi maimai ye urata kidi yo tiyei nga, inbe lomu dook mata pang di mai san lapau. Inbe ang le imot bet kanepe a kagaua lomu le atu.

¹⁴ Ang di diemam nga, am nga amwete le koomam mede ye betanga pang nen, bet ole kakarata di tooltool yo ke tini booroomoo nga, inbe kapamede di tooltool yo ke tattadaingi ngan lodi. Inbe ole kalon di tooltool yo titara lodi le imede mata tiap nga, inbe kakap malmal pang di tarrai be, bong kaparanai di tooltool nga le imot.

15 Kumata le bet di tooltool tiyei dada dook tiap pang di diemu nga, ngan kalele di a bet nen ngan tirau kidi a tiyei dada dook tiap pang di lapau be. Bong kanakana nga, ngan ole tikapge bet tiyei dada dook mata pang di diedi atu atu, inbe pang di tooltool nga le imot lapau.

16 Inbe ye ke tina yo kanakana nga, ngan lomu ponana,

17 inbe kapatarau le ikenen leu.

18 Inbe kawete lo ponana kiang pang Maro ye so le imot yo pombe pang yang nga. Ngan Maro lono bet ang di tooltool yo ke Yesu Kirisi nga, ngan bet kayei dada yo nen nga.

19 Nen le ken karaumata ei yo ke Maro Amunu Silene in be.*

20 Inbe di tooltool yo tikaua Maro koonoo a tiwete betanga ki pang nga, ngan ken lomu dook tiap pang di be.

21 Bong bet nen nga, ngan katouo betanga le dada kidi tooltool nga le imot, a bet nen ngan lomu galanga ye soo so yo dook mata nga. Le kaparama so yo dook mata nga,

22 inbe kanepé manga mooloo ye so matana matana le imot yo dook tiap nga.

23 Le ampatarau nen, bet Maro yo ikaua lo silene pang di tooltool ki i, in ye taunu la bet iyei ang le kanepé ben di tooltool yo ipootoo di panga nga ye ke tina yo kanakana nga le imot. Inbe ampatarau bet ye la bet matan kala lomu le tinimu mai i

---

* **5:19** Ngan ei, in inanpootoo urata ke Maro Amunu Silene yo iyei ye di tooltool ke Kirisi lodi nga. Kumata le takamata bet iyei urata nen nga, ngan o ke bet tagarungu ye betanga tiap.

le imot i, a bet nen ngan kanepe dook mata le taukamu busunu le ilo ye lal yo bet Tool Mai kiidi Yesu Kirisi imulu a isi ye i.

²⁴ Ngan Maro tani yo ikiu ang panga ye taunu i, in kanakana ngan itoo betanga ki le imot ben tina yo iwete nga. Le ole iyei so tina nga le imot a pombe pang yang.

²⁵ Inbe ang di diemam nga, ole kapatarau pang Maro a bet nen ngan ilonam.

²⁶ Inbe lomu ponana ye di diemu atu atu le imot a kawarara di, inbe katoo momo kiidi a kasom pangadi ye dada dook mata yo ke Maro i.

²⁷ Au i awete betanga medana pang ye Tool Mai ene nen, bet kakinkata rau i pang di diemu nga le imot.

²⁸ Ngan apatarau nen, bet Tool Mai kiidi Yesu Kirisi, in lono pang a iyei dada dook mata pang.

Rau Ke Maro
The New Testament in the Arop dialect of the
Arop-Lokep language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Arop-Lokep long
Niugini

copyright © 2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arop-Lokep

Dialect: Arop

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-03-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 20 Mar 2025

6d295e13-7d74-5276-9c6d-7f0499d3adf2